

04.10.2021

Asia/14

§ 722

Hakemus Uudenmaan ELY-keskukselle Helsingin Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueen perustamiseksi sekä hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamiseksi

HEL 2021-005853 T 11 01 04

Esitys

Kaupunginhallitus esitti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, että se perustaa Helsingin Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueen sekä vahvistaa alueen hoito- ja käyttösuunnitelman.

Hakemus luonnonsuojelualueen perustamiseksi

Suojelun perusteet

Alue täyttää luonnonsuojelulain edellyttämät luonnonsuojelualueen perustamisen yleiset edellytykset. Luonnonsuojelualueen suojeluperusteita ovat geologinen muodostuma ja vanha mäntyvaltainen metsä. Lisäksi alue on arvokas lepakoiden ruokailualue. Rantaniityltä on myös todettu kasvistollisia arvoja.

Tahvonlahden harju on Helsingin luonnonsuojeluohjelman 2015–2024 kohde. Kaupungin luonnonsuojeluohjelmaa toteutetaan perustamalla luonnonsuojelualueita.

Rauhoituksen tarkoitus

Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueen perustamisen tarkoituksena on geologisen muodostuman, luontotyyppien ja lajien säilymisen turvaaminen.

Alueen sijainti ja rajaus

Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualue sijaitsee Laajasalon Kruunuvuoressa, Stansvikin kartanopuiston eteläpuolisella Tahvonlahdenniemellä. Alueen pinta-ala on 4,01 hehtaaria. Luonnonsuojelualueeseen kuuluu niemen länsirannalla kapea kaistale vesialuetta, muuten raja seuraa rannoilla vesirajaa. Pohjoisreunalla raja kulkee Stansvikin kartanon puistosuunnitelman puistona hoidetun osuuden rajaa ja ulkoilutietä pitkin. Luoteisosassa suojelualue ulottuu rantasaunan piha-alueen rajalle. Alueen rajaus on esitetty liitteessä 2.

Kiinteistötiedot ja omistus

Perustettava luonnonsuojelualue sijaitsee kiinteistöllä 91-412-1-253 Stansvik. Helsingin kaupunki omistaa kiinteistön.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kaavatiedot

Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueella on voimassa asemakaava nro 11960. Kohteella on kaavassa merkintä VL/s (virkestysalue, jota tulee hoitaa siten, että sen geologia-, luonto- ja maisema-arvot säilyvät) ja W (vesialue). Yleiskaavassa luonnonsuojelualueeksi esitettävä alue on merkitty virkestys- ja viheralueeksi. Oikeusvaikutteisella yleiskaavan Kaupunkiluonto-teemakartalla se on suojeltavaksi tarkoitettu alue.

Luonnon yleispiirteet ja luontoarvot

Luontotyypit

Tahvonlahden harjun pääasiallinen luontotyyppi on rannikon kuiva kangasmetsä, joka on valtakunnallisesti erittäin uhanalainen (EN). Metsän puusto muodostuu eri-ikäisestä männiköstä, jossa on kohtalaisesti lahoppuuta. Suuria mäntykeloja esiintyy melko paljon. Metsää on aikoinaan harvennettu. Lisäksi harjulla tavataan kymmenkunta vanhaa arkangelinlehtikuusta, joiden siemenistä on itänyt myös taimia. Kangasmetsän kenttäkerroksen valtalaji on mustikka ja avoimet kohdat ovat runsasheinäisiä. Aluskasvillisuus on paikoin kulunutta, ja etenkin niemen kärjessä se on tallauksen seurauksena kulunut kokonaan pois.

Luonnonsuojelualueen koilliskulmassa sijaitsee kauan sitten maan aineksen ottopaikalle kehittynyt vaahteravaltainen jalopuumetsikkö. Metsävaahtera uudistuu nykyisin paikalla luontaisesti. Metsikössä kasvaa selvästi vaahteraa niukemmin myös muita jaloja lehtipuita: metsälehmusta, saarnea ja tammea sekä lisäksi hieman pähkinäpensasta.

Selvitysalueen rantoja kiertävät erilaiset merenrantaluontotyypit. Näistä Itämeren hiekkaranta on valtakunnallisesti luokiteltu erittäin uhanalaiseksi, muut elinvoimaisiksi. Koillisosassa on pienialaisesti suurruohoniittyä, joka vaihettuu tervaleppälehdoksi. Kangasmetsän ja avoimen rannan välissä on kapeana vyöhykkeenä pensasmaisia leppiä. Tahvonlahdenniemen itärannalla on kapea hiekkarantavyöhyke. Niemen länsirannalla on kivien, lohkariden ja somerikon lomassa mosaiikkimaisesti kasvavaa runsaslajista rantaniittyä. Se on luontotyypiltään 'Itämeren sora- ja somerikkorantaa' sekä 'Itämeren kivikkoista niittyrintaa'. Niittyrintalla rantavoimat ovat synnyttäneet monimuotoisen kasvillisuuden, jota hanhien laidunnus pitää matalana.

Niemen avoimille rannoille on levinnyt vieraslajijasetuksen perusteella torjuttavaa hyvin haitallista kurturuusua, joka on saatu merkittävästi harvenemaan kitkemällä. Muita tulevilla luonnonsuojelualueella tavattavia vieraslajeja ovat isotuomipihlaja ja terttuselja.

Eliölajit

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Perustettavan luonnonsuojelualueen rannoilla kasvavia, huomionarvoisia kasvilajeja ovat monin paikoin tavattava, valtakunnallisesti vaarantunut (VU) keltamatara, alueellisesti uhanalainen ja Helsingissä hyvin harvinainen (RT) rantatyräkki sekä Helsingissä harvinainen isokäärmeenkieli. Muita mainittavia ovat isosappi, särmäputki, ruokopuntarpää, värimorsinko, rantanätkelmä, iharuusu ja niemenkärjessä kasvava kalliotuhkapensas. Vaahteralehdossa kasvaa lehtosaarni on silmälläpidettävä (NT) laji.

Helsingin kaupungin luonnonsuojeluohjelmassa vuosille 2015–2024 Tahvonlahdenharjulla mainitaan havaitun seuraavat lepakkolajit: viikisiippa, vesisiippa, pohjanlepakko ja pikkulepakko. Vuoden 2017 lepakkoinventoinnissa alueelta todettiin keskinkertaisia määriä lepakoita, pääasiassa viiksesiippoja.

Tahvonlahdenniemeltä todettiin vuonna 2019 tehdyssä kovakuoriais selvityksessä 164 lajia, joiden joukossa oli yli kymmenen harvinaista tai harvinaisehkoa lajia. Huomionarvoiset lajit ovat pääasiassa Suomenlahden rannoille tyypillisiä. Erikoisin alueelta havaittu laji oli uutena pääkaupunkiseudulle löytynyt murasonkiaislaji (*Carpelimus* sp.).

Tuleva luonnonsuojelualue sisältyy Tringa ry:n / Margus Ellermaan rajaamaan tärkeään Tahvonlahden linnustoalueeseen. Itse Tahvonlahden harjulta on ilmoitettu varsin vähän lintuhavaintoja, sen sijaan Stansvikin kartanon puistoalue on kartoitettu selvästi tarkemmin. Dokumentoidut lajit ovat enimmäkseen vesilintuja. Niistä isokoskelo on mahdollisesti pesinyt niemellä.

Alueen käyttö

Tahvonlahdenniemi on yhdessä Stansvikin kartanopuiston kanssa hyvin suosittua ulkoilualueutta. Ulkoilijat käyttävät aluetta erityisesti kävelyyn, jonka yhteydessä harrastetaan yleisesti koiran ulkoilutusta, luonnon tarkkailua ja polkujuoksua. Niemen kärki ja länsiranta houkuttelevat kauniina päivinä kerralla kymmenittäin luonnossa liikkujia ottamaan aurinkoa, eväsretkelle ja uimaan. Alueella vallinneen käytännön mukaan lähinnä itärantaa on käytetty koirien ulkoiluttamiseen. Niemen kärjessä kalastetaan, varsinkin siikaa keväisin. Rannoilla on useita nuotionpohjia. Stansvikin kyläyhdistyksen perinteenä on ollut polttaa juhannuskokko niemenkärjessä. Länsirannan pohjoispäässä, saunarakennuksen läheisyydessä on vanha ja huonokuntoinen ulkokuntoilupiste, jonka käyttö vaikuttaa vähäiseltä. Penkkejä on sijoitettu eri puolille niemeä. Alueella ei ole kaupungin ylläpitämiä palveluita.

Tahvonlahdenniemelle pääsee maitse ainoastaan puiston kautta. Niemellä on Stansvikinniemi-niminen pääreitti, joka kulkee harjun lakea pitkin niemen eteläkärkeen. Pääreitin lisäksi alueelle on syntynyt usei-

ta, enimmillään viisi harjun suuntaista polkua. Venelaitureita on molemmin puolin niemeä suunnitellun luonnonsuojelualueen pohjoispuolella, ja ainakin itäitärannalla on vierasvenepaikkoja.

Alueen vilkas virkistyskäyttö on kuluttanut erityisesti Tahvonlahdenniemien kärjen kasvillisuutta, ja siellä rannalle kulku on myös aiheuttanut sortumaa rantatörmään. Hoito- ja käyttösuunnitelmassa esitetään erilaisten rakenteiden asentamista tulevalle luonnonsuojelualueelle kasvillisuuden ja pinnanmuotojen kulumisen vähentämiseksi.

Ehdotus rauhoitusmääräyksiksi

Yleiset rajoitukset

Alueella on kielletty:

- rakennuksien, rakennelmien ja teiden rakentaminen
- maa-aineksen, kivien ja kaivoskivennäisten ottaminen ja maa- tai kallioperän vahingoittaminen tai muuttaminen
- kasvien ja sienten tai niiden osien ottaminen ja vahingoittaminen
- luonnonvaraisten eläinten pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen ja niiden pesien hävittäminen
- tulenteke, telttailu ja muu leirytyminen
- muut toimet, jotka vaikuttavat epäedullisesti alueen luonnonoloihin, maisemaan tai eliölajien säilymiseen

Liikkumisrajoitukset

Edellä mainittujen toimenpiteiden lisäksi on kielletty:

- liikkuminen tarkoitukseen merkittyjen polkujen ja ranta-alueiden ulkopuolella 1.9.–14.7. välisenä aikana
- moottoriajoneuvolla liikkuminen, lukuun ottamatta alueen hoidon kannalta välttämätöntä liikkumista
- ratsastus
- koirien, kissojen ja muiden lemmikkien irti pitäminen

Sallitut toimenpiteet

Edellä olevien määräysten estämättä alueella on sallittua:

- liikkuminen jalan ja pyörällä tarkoitukseen merkityillä poluilla ja ranta-alueilla
- marjastus ja sienestys koko alueella 15.7.–31.8. välisenä aikana
- toimintarajoitteisen henkilön liikkuminen sähkömoottoroidulla apuvälineellä merkityillä poluilla ja ranta-alueilla

04.10.2021

- vaarallisiksi arvioitujen puiden ja niiden oksien tapauskohtainen poistaminen siten, että puiden rungot jätetään lahoppuiksi kasvupalkalleen tai sen läheisyyteen
- ulkoilureittien ja polkujen ylläpitoon ja turvallisuuteen liittyvät toimet
- haitallisten vieraslajien poistaminen maanomistajan luvalla
- muu toiminta hoito- ja käyttösuunnitelmassa sekä toimenpidesuunnitelmissa tarkemmin osoitetulla tavalla

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
- 2 Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueen rajaus
- 3 Tahvonlahden harju lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi maanomistajan hakemuksesta tai suostumuksella perustaa luonnonsuojelualueen. Päätökseen luonnonsuojelualueen perustamisesta on otettava tarpeelliset määräykset alueen luonnon suojelemisesta ja tarvittaessa sen hoidosta.

Valmistelu

Kaupunkiympäristön toimialan ympäristönsuojelu ja ohjaus -yksikkö on valmistellut luonnonsuojelualueen perustamisesityksen. Lisäksi alueelle on laadittu konsulttityönä hoito- ja käyttösuunnitelma, joka on esityksen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

liitteenä 1. Suunnitelmassa on esitetty tarpeelliset toimenpiteet luonnonympäristön hoitamiseksi ja alueen virkistyskäytön ohjaamiseksi. Uudenmaan ELY-keskus hyväksyy hoito- ja käyttösuunnitelman luonnonsuojelualueen perustamisen yhteydessä.

Alueella tehtiin tarvittavat luontoselvitykset vuonna 2019, ja luontotietoa täydennettiin vuosina 2020–2021 hoito- ja käyttösuunnitelman valmistelun yhteydessä. Lisäksi vanhemmista luontoselvityksistä koottiin tietoja valmistelun tueksi.

Laajasalon luonnonsuojelualueiden hoito- ja käyttösuunnitelmista järjestettiin 30.3.2021 verkossa yleisötilaisuus, jossa käsiteltiin myös tulevaa Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueita. Tilaisuuteen osallistui 45 kaupunkilaista, jotka saivat kommentoida alueen suunnitelmaa ja esittää kysymyksiä alueesta. Vastauksista julkaistiin tiedote kaupungin verkkosivuilla noin viikko tilaisuuden jälkeen (https://www.hel.fi/static/liitteet/kaupunkiymparisto/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/Verkkotilaisuus_Laajasalon_Is-alueiden_hkst_vastaukset_kysymyksiin.pdf).

Luonnonsuojelualueen perustamisesityksestä sekä hoito- ja käyttösuunnitelmasta pyydettiin kannanotto Helsingin luonnonsuojeluyhdistykseltä (Helsy), Jyty Metropoli ry:ltä, Laajasalo-Degerö Seuralta, Stansvikin kyläyhdistykseltä ja Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringalta. Kannanoton lähettivät Helsy ja Stansvikin kyläyhdistys. Lausunnot ja vastineet niihin ilmenevät kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston pöytäkirjasta esittelijän perusteluista.

Yhteenveto luonnonsuojelualueen perustamisesitykseen sekä hoito- ja käyttösuunnitelmaan tehdyistä muutoksista

Helsyn ehdotus kasvillisuuden kulumisen ja kehityksen seurannan toistotiheydestä huomioitiin muuttamalla hoito- ja käyttösuunnitelmaan kulumisen seuranta vuoden välein toistettavaksi.

Luonnonsuojelualueen perustamisesitykseen ei tehty muutoksia kannanottojen johdosta.

Lopuksi

Esitys on kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston esityksen mukainen.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550

04.10.2021

Asia/14

timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelma
- 2 Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueen rajausta
- 3 Tahvonlahden harju lainhuutotodistus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan ELY-keskus (Ympäristö ja luonnonvarat)

Otteen liitteet

Esitysteksti

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Tiedoksi

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto
Ympäristöpalvelut

Päätöshistoria

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto 01.07.2021 § 151

HEL 2021-005853 T 11 01 04

Esitys

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto esitti kaupunginhallitukselle ja edelleen Uudenmaan ELY-keskukselle Helsingin Tahvonlahden harjun luonnonsuojelualueen perustamista sekä alueen hoito- ja käyttösuunnitelman hyväksymistä.

Käsittely

01.07.2021 Ehdotuksen mukaan

Asian aikana kuultavana oli ympäristötarkastaja Jere Salminen. Asian-tuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Laura Walin

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

04.10.2021

Asia/14

Jere Salminen, vs. ympäristötarkastaja, puhelin: 310 21549
jere.salminen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566